

Nr 6 A.

Godkänd av första kammaren den 23 mars 1928.
Godkänd av andra kammaren den 23 mars 1928.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1928—1929 under riksstatens sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till kommunikationsdepartementet, ävensom vissa beträffande samma huvudtitel väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 6.)

Till Konungen.

Departementet.

1:o Uti den till riksdagen den 4 januari 1928 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1928—1929 har Eders Kungl. Maj:t i avseende å sjätte huvudtiteln föreslagit riksdagen (punkt 1 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag) att i avbidan på den proposition, som kunde komma att avlåtas i ämnet, beräkna en höjning av det ordinarie förslagsanslaget till departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, nu 177,000 kronor, med 13,500 kronor till 190,500 kronor.

Beträffande ifrågavarande anslag kommer riksdagen att framdeles under riksdagen anmäla sitt beslut.

2:o I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2) har riksdagen till *avlönande av en extra byråchef för tekniska ärenden* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra anslag av 12,000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

3:o I förslaget till riksstat för budgetåret 1928—1929 har Eders Kungl. Maj:t upptagit det ordinarie förslagsanslaget till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med oförändrat belopp, 167,500 kronor. Beträffande nämnda anslag kommer riksdagen att framdeles under riksdagen anmäla sitt beslut.

4:o) Beträffande Eders Kungl. Maj:ts särskilda förslag angående anslag till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens distriktstjänstemän (punkt 4), angående stipendier till medlemmar av väg- och vattenbyggnadskåren (punkt 6) samt angående expenser för allmänna arbeten (punkt 7) kommer riksdagen att framdeles under riksdagen anmäla sina beslut.

Vägbyggnader och vägunderhåll.

5:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 8) föreslagit riksdagen att öka det ordinarie reservationsanslaget till vägundersökningar, nu 60,000 kronor, med 5,000 kronor till 65,000 kronor.

Beträffande förevarande anslag kommer riksdagen att framdeles under riksdagen anmäla sitt beslut.

6:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9) att till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 4,000,000 kronor.

I samband med förevarande punkt har riksdagen till behandling förehaft bland annat följande inom riksdagen väckta motioner, nämligen

II: 31, däri hemställts, att riksdagen måtte besluta att statsbidrag för marklösen vid byggandet av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar och vid förbättring av för automobiltrafiken viktiga vägar å landsbygden må utgå efter samma grunder som till kostnaderna i övrigt, eller, om detta icke kan bifallas, att statsbidrag för marklösen vid förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar och vid förbättringar av för automobiltrafiken viktiga vägar å landsbygden må utgå efter samma grunder som till kostnaderna i övrigt;

II: 147, vari hemställts, att riksdagen vid beviljande av anslag till byggande och förbättring av landsvägar och bygdevägar måtte föreskriva, att statsbidrag jämväl skall utgå för inlösen av mark till nämnda ändamål intill $\frac{2}{3}$ av kostnaden härför; samt

II: 249, vari hemställts, att riksdagen måtte till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 9,900,000 kronor.

Enligt Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag skulle det till anläggning och förbättring av vägar för 1927—1928 utgående reservationsanslaget å 3,000,000 kronor för 1928—1929 upptagas under ändrad benämning »byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar», varvid, i samband med att till ifrågasvarande anslag från det tidigare för bro- och hamnbyggnader anvisade anslaget föres den för brobyggnader avsedda delen, anslaget skulle upptagas med ett till 4,000,000 kronor förhöjt belopp, varav 1,000,000 kronor för brobyggnadsarbeten.

Av departementschefen har förutsatts att vid bifall till den sålunda förordade sammanslagningen det, därest riksdagen icke hade något att häremot erinra, skulle ankomma på Eders Kungl. Maj:t att för vinnande av större enkelhet och reda vidtaga en formell revision av gällande bestämmelser om bidrag till väganläggningar och vägförbättringar, bro- och hamnbyggnader samt upprensning av åar och farleder ävensom de övriga statsbidragsbe-

stämmelser, som därmed kunna äga samband. Härvid har även ansetts böra tagas hänsyn till de ändrade förhållanden, som numera inträtt beträffande väghållningen inom köpingar och municipalsamhällen.

I motionen II: 249 har påyrkats, att förevarande anslag måtte höjas från det av Eders Kungl. Maj:ts föreslagna beloppet 4,000,000 kronor till 9,900,000 kronor, d. v. s. vad av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen under denna punkt begärts.

Med tagen hänsyn till de stora behov av anslag till väganläggningar, som otvivelaktigt föreligga, vill riksdagen medgiva, att den till dylika anläggningar avsedda delen av anslaget förhöjes från av departementschefen beräknade 3,000,000 kronor till 3,500,000 kronor. Vad angår det för brobyggnadsarbeten avsedda medelsbeloppet, har riksdagen ansett detta, på sätt departementschefen hemställt, böra bestämmas till 1,000,000 kronor, en summa som innebär en höjning av 250,000 kronor i jämförelse med nu löpande budgetår. Anslagets slutbelopp skulle alltså utgöra 4,500,000 kronor.

I väckta motioner II: 31 och 147 har hemställts, att statsbidrag från ifrågavarande anslag måtte få utgå även för *marklösen*. Den förstnämnda motionen avser även automobilskattemedels användning för dylikt ändamål, i vilket hänseende riksdagen kommer att framdeles anmäla sitt beslut.

Det torde icke kunna bestridas, att den år 1914 beslutade åtgärden att borttaga ifrågavarande tidigare medgivna rätt kan i vissa fall medföra mindre önskvärda konsekvenser, i det kraven på att väganläggningarna erhålla den ur allmän trafiksynpunkt gynnsammaste och även i övrigt lämpligaste sträckningen få i alltför hög grad träda tillbaka för en lätt förklarlig strävan från vägdistriktets sida att undvika markinköp. Att märka äro ock de jämförelsevis kostsamma markförvärv, som icke sällan förutsättas för genomförande av erforderliga moderniseringsåtgärder i form av vägars rätning och breddning och andra liknande omlägningsarbeten. Enligt riksdagens mening torde skäl föreligga för att, då så av allmänna samfärdselhänsyn kan finnas särskilt önskligt, statsbidrag må — efter Eders Kungl. Maj:ts närmare beprövande — få från det under denna punkt behandlade anslaget utgå jämväl för lösen av mark, vars förvärvande kan för vederbörande ort ställa sig i särskilt hög grad betungande, såsom exempelvis åker, äng eller trädgård, så ock för lösen av byggnad, som befinner hinderlig för vägs breddning eller omläggning eller vars undanskaffande kan vara angeläget för tillgodoseende av trafiksäkerheten.

Med hänsyn till att förevarande anslag till en väsentlig del är ämnat att tillgodose behovet av statsbidrag jämväl för brobyggnadsarbeten har riksdagen ansett anslaget lämpligen böra upptagas under benämning: »Byggnad av landsvägar, vanliga bygdevägar och broar».

Vad departementschefen anfört rörande behövligheten av en formell revision av de nu gällande bidragsbestämmelserna i ämnet har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Under återopande härav får riksdagen anmäla, att riksdagen *dels* i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag och den i ämnet väckta motionen II: 249 till byggnad av *landsvägar, vanliga bygdevägar och broar* för

budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 4,500,000 kronor; *dels ock* i anledning av motionerna II: 31 och 147, den förstnämnda motionen i vad den avser nu förevarande anslag, medgivit, att, då så av allmänna samfärdselhänsyn kan befinnas särskilt önskligt, statsbidrag må, efter Eders Kungl. Maj:ts närmare beprövande, från ifrågavarande anslag utgå jämväl för lösen av mark, vars förvärvande skulle för vederbörande ort ställa sig i särskilt hög grad betungande, såsom exempelvis åker, äng eller trädgård, så ock för lösen av byggnad, som befinnes hinderlig för vägs breddning eller omläggning eller vars undanskaffande kan vara angeläget för tillgodoseende av trafiksäkerheten.

7:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10) att till byggande av enkla bygdevägar för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 700,000 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra bevilja det för ändamålet äskade anslagsbeloppet.

Vad angår den föreslagna ändringen i avseende å formen för bidrags beviljande från anslaget, nämligen att prövningen av hithörande ärenden hädanefter städse skulle hänskjutas till Eders Kungl. Maj:t, har riksdagen intet att häremot erinra.

Riksdagen har alltså med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag till byggande av *enkla bygdevägar* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 700,000 kronor.

8:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 11) föreslagit riksdagen att för byggande av ödebygdsvägar för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 500,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag har icke givit riksdagen anledning till annan erinran än att anslaget, i närmare överensstämmelse med dess nuvarande titel, synts böra upptagas under benämning: »Byggande av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands samt vissa delar av Kopparbergs län».

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för byggande av *ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands samt vissa delar av Kopparbergs län* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 500,000 kronor.

9:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 12) att för byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 275,000 kronor.

Riksdagen har i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag bestämt anslaget till 275,000 kronor eller det belopp, vartill detsamma vid sistlidne riksdag höjdes.

Med förmälan därjämte att enligt riksdagens mening anslaget alltjämt bör erhålla sådan benämning, att detsamma lokala begränsning därvid utmärkes, får riksdagen anmäla, att riksdagen med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag för byggande av *enskilda utfartsvägar i Norrland, Dalarna, Värmland och norra delarna av Örebro län* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 275,000 kronor.

10:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13) har riksdagen för byggande av *tillfartsvägar till inlandsbanan* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 250,000 kronor.

11:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14) har riksdagen för *underhåll av vägen Tärna kyrkoby—Slussfors* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 40,000 kronor.

12:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15) har riksdagen för anläggning av *enkel bygdeväg mellan Muodoslombolo och Saivomuotka* i Norrbottens län för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 60,000 kronor.

13:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16) har riksdagen för påbörjande av anläggning av *enkel bygdeväg från Areavaara över Huuki till Kieksisvaara* i Norrbottens län för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 40,000 kronor.

14:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17) har riksdagen av det av 1925 års riksdag för beredande av *tilläggsbidrag till vissa väganläggnings- och brobyggnads- m. fl. företag* beviljade beloppet av 1,000,000 kronor för budgetåret 1928—1929 såsom extra reservationsanslag anvisat återstående belopp 200,000 kronor.

15:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 18) föreslagit riksdagen att till förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga gator och vägar i städerna för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 4,950,000 kronor att direkt utgå av automobilskattemedel.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga gator och vägar i städerna* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 4,950,000 kronor att direkt utgå av automobilskattemedel.

16:o) Beträffande Eders Kungl. Maj:ts (punkt 19) framställda förslag om anslag till förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga vägar å landsbygden kommer riksdagen att framdeles under riksdagen anmäla sitt beslut.

17:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 20) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till bidrag till vägunderhållet på landet m. m., nu 4,250,000 kronor, med 1,000,000 kronor till 5,250,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot det av departementschefen beräknade medelsbehovet, har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Departementschefen har redogjort för uppkommen fråga, huruvida s. k. varaktiga vägbeläggningar vore att hänföra till byggande eller till underhåll av väg och har därvid uttalat, att, därest riksdagen icke hade något att häremot erinra, utförandet av varaktiga beläggningar skulle för framtiden i fråga om statsbidrag betraktas icke såsom underhåll utan som förbättring av väg. Vidmakthållandet av en gång utförd varaktig beläggning vore däremot givetvis att hänföra till vägunderhåll.

Riksdagen har funnit vad departementschefen sålunda och i övrigt i före-

varande avseenden anført icke föranleda något riksdagens särskilda uttalande. Riksdagen förutsätter dock, att bidrag till varaktiga beläggningar anvisas att utgå av vederbörande läns automobilskattefond, samt att med anledning av krav på sådant bidrag förhöjning icke må äga rum av något läns andel i utjämningsmedlen, med mindre på grund av särskilt betungande automobiltrafik och därav föranledd onormal ökning i vägskatten verkligt behov härav föreligger.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie förslagsanslaget till *bidrag till vägunderhållet på landet m. m.*, nu 4,250,000 kronor, med 1,000,000 kronor till 5,250,000 kronor.

18:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 21) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till ytterligare bidrag till vägunderhållet på landet m. m., att direkt utgå av automobilskattemedel, nu 4,250,000 kronor, med 1,000,000 kronor till 5,250,000 kronor.

Vid 1927 års riksdags beslut, att hälften av det enligt väglagen utgående bidraget till vägunderhållet på landet skulle bestridas av automobilskattemedel, förutsattes, att hälften av statsbidraget för kalenderåret 1927 skulle utgå av de under första halvåret 1927 influtna automobilskattemedlen (prop. nr 175 sid. 20). I följd härav skulle framdeles hälften av det i slutet av varje kalenderår utgående statsbidraget komma att utgå av de under närmast föregående budgetår influtna automobilskattemedlen. Vid fördelningen av de under första halvåret 1927 influtna automobilskattemedlen har avsatts ett belopp av 6 miljoner kronor, motsvarande hälften av det beräknade statsbidraget för 1927 till vägunderhållet på landet. De med automobilskattemedel bestridda utgifterna för statsbidraget hava tills vidare avförts å det i riksstaten för budgetåret 1927—1928 uppförda anslaget för sådant ändamål (VI: C 2), vilket anslag tackes av under samma budgetår inflytande automobilskattemedel. Härigenom har — såsom departementschefen framhållit — det blivit möjligt att utan onödigt uppskov verkställa fördelningen av de under första halvåret 1927 influtna medlen. Därest riksdagen icke hade något att häremot erinra, skulle nu enahanda förfarande iakttagas för framtiden. I sådant fall bleve ovannämnda, provisoriskt avsatta belopp, 6 miljoner kronor, omedelbart tillgängligt för fördelning å städerna och de särskilda länen i vanlig ordning.

Med förmälan att vad departementschefen anført rörande ifrågavarande anslagsfrågas närmare budgetmässiga ordnande icke givit riksdagen anledning till erinran, får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag, höjt det ordinarie förslagsanslaget till *ytterligare bidrag till vägunderhållet på landet m. m.*, att direkt utgå av automobilskattemedel, nu 4,250,000 kronor, med 1,000,000 kronor till 5,250,000 kronor.

19:o I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22) har riksdagen för bestridande av *statsverkets andel i kostnaden för vägdelningar* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra förslagsanslag av 2,000 kronor.

20:o I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23) har riksdagen till *understöd åt synnerligt betungade väghållningsdistrikt* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 200,000 kronor.

21:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 24) föreslagit riksdagen dels till hamn- och farledsundersökningar för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor, dels ock besluta, att för åtnjutande av statsbidrag från ifrågasvarande anslag skola gälla de i statsrådsprotokollet förordade villkor.

Med tillstyrkande till en början att en omarbetning för en kostnad av 2,500 kronor utfördes av ett föreliggande förslag till inomskärsfarled mellan Göteborg och Strömstad, har *departementschefen* vidare anfört följande:

»Vad härefter beträffar den ifrågasatta sammanslagningen av anslagen till undersökningar av mindre hamnar och farleder m. m. och till fiskehamnsundersökningar, får jag erinra, att jag tidigare denna dag föreslagit, att medel till undersökningar m. m. för broar, såväl då de äro förenade med vägföretag som då så icke är fallet, skall utgå från anslaget till vägundersökningar samt att till följd härav ett belopp av 5,000 kronor skall överflyttas till nämnda anslag från anslaget till undersökningar för mindre hamnar och farleder m. m. Därest detta förslag bifalles, synes det mindre lämpligt att bibehålla två olika anslag för undersökningar av hamnar och farleder. Jag vill därför tillstyrka, att ett gemensamt anslag anvisas för samtliga dessa undersökningar under benämningen »Hamn- och farledsundersökningar».

Enligt vad jag inhämtat, ineligger icke för närvarande hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen någon framställning om undersökning, avsedd att bekostas av det nuvarande anslaget till undersökningar av mindre hamnar och farleder m. m. samt utföras under nästkommande budgetår. Då med hänsyn härtill kostnaden för den av mig förordade omarbetningen av förslag till inomskärsfarled mellan Göteborg och Strömstad synes kunna bestridas av det nya gemensamma undersökningsanslaget, dock utan villkor om bidrag från intressenternas sida, och då beträffande undersökningar såväl för fiskehamnar som för andra hamnar ävensom farleder återhållsamhet alltjämt torde böra iakttagas, anser jag mig icke kunna tillstyrka, att berörda gemensamma anslag bestämmas till högre belopp än 15,000 kronor.

För det sålunda ifrågasatta anslaget torde böra såsom villkor föreskrivas, att vederbörande intressenter i företaget skola vidkännas kostnaderna för hantlangning m. m. samt dessutom i fråga om undersökningar, vilka icke äve revidering av före den 1 juli 1927 upprättade arbetsplaner för företag, avsedda att utföras såsom statens fiskehamnar, bestrida lägst en tredjedel av övriga undersökningskostnader, dock att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen dels i fråga om fiskehamnsundersökningar och dels i övrigt, när synnerliga skäl därtill föreligga, må medgiva nedsättning av intressenternas andel i kostnaden, likväl ej till mindre än en tiondel. I fall, då undersökning företrädesvis är av betydelse för det allmänna och något särskilt framträdande enskilt intresse icke kan påvisas, synes Kungl. Maj:t böra kunna medgiva, att hela undersökningskostnaden bestrides av statsmedel.»

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot vad som under förevarande punkt i olika avseenden föreslagits, får anmäla, att riksdagen dels till *hamn- och farledsundersökningar* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor; dels ock beslutat, att för åtnjutande av statsbidrag från ifrågasvarande anslag skola gälla de i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden den 4 januari 1928 förordade villkor.

22:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 26) föreslagit riksdagen 1) besluta, att den av riksdagen år 1921 beslutade hamnbyggnaden vid Gnismärd samt en

hamnanläggning vid Torekov — sistnämnda företag under det i statsrådsprotokollet angivna villkor om bidrag från vederbörande intressenter — skola i nu angiven ordning komma till utförande inom fiskehamnsgruppen I efter den inom samma grupp befintliga, nu pågående hamnbyggnaden vid Lörudden; 2) medgiva, att även för fall, där sådant ej tidigare beslutats, hamnarna vid Gnisvärd och Torekov skola utföras och underhållas genom statens försorg; 3) för bedrivande av arbeten å till fiskehamnsgruppen I hörande hamnbyggnader för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 200,000 kronor.

I samband med förevarande förslag har riksdagen till behandling förehått *dels* två inom riksdagen väckta motioner, I: 87 och II: 155, däri hemställts, att den av riksdagen senast år 1923 till anläggning beslutade hamnbyggnaden Byxelkrok, till vars utförande vederbörande kommun och landsting anslagit av riksdagen förutsatta penningebidrag, måtte enligt ingenjören Segerfors' förslag bringas till utförande i därför redan tidigare fastställd ordning, att bekräfta att hamnen vid Byxelkrok skall utföras och underhållas genom statens försorg; samt att för bedrivande av arbeten å till fiskehamnsgruppen I hörande hamnbyggnader för budgetåret 1928—1929 måtte anvisas ett extra reservationsanslag av 300,000 kronor, varigenom möjlighet finnes till påbörjande i mindre skala även av de föreslagna hamnanläggningarna vid Gnisvärd och Torekov; *dels ock* en väckt motion II: 226, däri hemställts, att hamnförbättringen vid Hönö-Klåva skall utföras i enlighet med den nya av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppgjorda planen under villkor, att intressenterna bidra med fem procent av den beräknade anläggningskostnaden, 313,500 kronor.

Med hänsyn till den av departementschefen i ärendet lämnade utredningen har riksdagen ansett sig böra nu besluta igångsättande av de föreslagna fiskehamnsanläggningarna vid Gnisvärd och Torekov.

Vad hamnen vid Byxelkrok beträffar, bör icke förbises det stora intresse, som Ortsbefolkningen ådagalagt för tillkomsten av denna nya hamnanläggning å Ölands nordvästra udde. Genom omarbetning av de ursprungligen uppgjorda planerna för anläggningen hava också de beräknade kostnaderna för densamma kunnat nedbringas från tidigare angivet belopp av 529,000 kronor till 264,000 kronor, varav enligt åtagande 26,400 kronor skulle gäldas av Böda kommun. Då emellertid Eders Kungl. Maj:t icke upptagit ifrågavarande hamnanläggning i planen för nästkommande budgetår, har riksdagen icke ansett sig böra på grund av enskild motion nu besluta hamnens utförande; men riksdagen förväntar, att Eders Kungl. Maj:t fortfarande har sin uppmärksamhet riktad på denna angelägenhet och icke underlåter att för riksdagen framlägga förslag i ämnet, så snart förhållandena sådant medgiva.

Vidkommande den till fiskehamnsgruppen II (muddringshamnar) hörande hamnanläggningen vid Hönö-Klåva är att märka, att de nuvarande hamnanordningarna därstädes, trots att platsen utgör ett av Bohuslans och landets största fiskelägen med en fiskebåtsflotta på cirka ett sextiotal fartyg,

uppgivas vara synnerligen otillfredsställande. Vid kultje och storm måste fiskebåtarna lämna hamnen och söka mera skyddade platser.

På grund härav och då, enligt vad riksdagens vederbörande utskott inhämtat, det ur synpunkten av ett planmässigt bedrivande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens fiskehamnsarbeten är önskligt, att ifrågavarande hamnanläggning kommer till utförande under den närmaste tiden, har riksdagen i enlighet med det motionsvis väckta förslaget nu beslutat nämnda hamnanläggningens utförande.

I avseende å för ändamålet erforderligt anslag anser riksdagen, att för nästkommande budgetår bör anvisas det av Eders Kungl. Maj:t under fiskehamnsgrupp I äskade anslagsbeloppet å 200,000 kronor. För fiskehamnsgrupp II behöves, såsom av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens yttrande inhämtas, intet nytt anslag för 1928—1929.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen

dels, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag, beslutat, att den av riksdagen år 1921 beslutade hamnbyggnaden vid Gnisvärd samt en hamnanläggning vid Torekov — sistnämnda företag under det av departementschefen i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden den 4 januari 1928 angivna villkor om bidrag från vederbörande intressenter — skola i nu angiven ordning komma till utförande inom fiskehamnsgruppen I efter den inom samma grupp befintliga, nu pågående hamnbyggnaden vid Lörudden;

dels medgivit, att även för fall, där sådant ej tidigare beslutats, hamnarna vid Gnisvärd och Torekov skola utföras och underhållas genom statens försorg;

dels, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag, för *bedrivande av arbeten å till fiskehamnsgruppen I hörande hamnbyggnader* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 200,000 kronor;

dels och i anledning av motionen II: 226 beslutat, att hamnförbättringen vid Hönö-Klåva skall utföras i enlighet med den nya av väg och vattenbyggnadsstyrelsen i skrivelse den 30 augusti 1927 omförmälda planen under villkor, att intressenterna bidraga med fem procent av den beräknade anläggningskostnaden.

23:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 27) föreslagit riksdagen att för statsunderstödda fiskehamnar för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 190,000 kronor.

I samband med förevarande förslag har riksdagen till behandling förehått två inom riksdagen väckta motioner, I: 29 och II: 89, vari hemställts, i den förstnämnda motionen, att riksdagen ville utöver de av Kungl. Maj:t äskade 190,000 kronor för ifrågavarande ändamål anvisa ytterligare 110,000 kronor eller sammanlagt 300,000 kronor; och i den senare motionen, att riksdagen måtte för statsunderstödda hamnar för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra förslagsanslag av 300,000 kronor.

I statsverkspropositionen förutsättes, att, därest riksdagen icke har något att häremot erinra, Eders Kungl. Maj:t i samband med den förut omförmälda revisionen av hithörande statsbidragsbestämmelser skulle vidtaga viss ändring

i gällande bestämmelser rörande bidrag från nu förevarande anslag i syfte att vinna ökad trygghet för vederbörande hamnföretags underhåll och användning för avsett ändamål.

Med hänsyn till föreliggande stora behov av anslag för ifrågasvarande ändamål har riksdagen, i anslutning till de i ämnet motionsvis framställda yrkandena, ansett sig böra bestämma förevarande anslag för nästkommande budgetår till 250,000 kronor, en höjning på 60,000 kronor i förhållande till innevarande budgetår och Eders Kungl. Maj:ts föreliggande förslag.

Vad departementschefen anfört rörande behovet av viss ändring i villkoren för statsbidrag till statsunderstödda fiskehamnar och mindre hamnbyggnader, föranleder intet särskilt uttalande från riksdagens sida.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag och de i ämnet väckta motionerna I: 29 och II: 89, för *statsunderstödda fiskehamnar* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 250,000 kronor.

24:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28) har riksdagen till *handelshamnar och farleder* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 250,000 kronor.

25:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29) har riksdagen till *underhåll av fiskehamnar* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

Vägtrafikväsendet.

26:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30) har riksdagen — med uteslutande ur riksstaten av det ordinarie reservationsanslaget till vägar och kommunikationer — i riksstaten för budgetåret 1928—1929 upptagit ett ordinarie reservationsanslag till *bidrag till vissa kommunikationsändamål* å 20,000 kronor.

27:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31) har riksdagen minskat det ordinarie förslagsanslaget till *bidrag till skjutsentreprenader*, nu 230,000 kronor, med 60,000 kronor till 170,000 kronor.

28:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 32) föreslagit riksdagen att till bestridande av utgifter för registrering av automobiler m. m. för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra förslagsanslag av 20,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag har icke givit riksdagen anledning till särskild erinran. Riksdagen har alltså till bestridande av *utgifter för registrering av automobiler m. m.* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra förslagsanslag av 20,000 kronor.

Byggnadsväsendet.

29:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35) har riksdagen för *byggnadsstyrelsens verksamhet* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra anslag av 88,500 kronor.

30:o) Under punkt 36 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till avlöning av länsarkitekter för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra anslag av 52,000 kronor.

Om än viss tvekan måste göra sig gällande inför den ytterligare utvidgning av länsarkitektsinstitutionen, vartill förslag nu framlagts, anser sig dock riksdagen, med tagen hänsyn till den alltjämt fortgående livliga byggnadsverksamheten inom landet och vikten av att särskilt i hastigt växande småsamhällen denna verksamhet regleras på ett för den framtida utvecklingen ändamålsenligt sätt, böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag. Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *avlöning av länsarkitekter* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra anslag av 52,000 kronor.

31:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 37) föreslagit riksdagen att i riksstaten för budgetåret 1928—1929 uppföra det ordinarie reservationsanslaget till byggnader och reparationer med oförändrat belopp, 500,000 kronor.

Av det för ifrågavarande ändamål erforderliga beloppet, tillhoppa 1,350,000 kronor, har 500,000 kronor begärts såsom ordinarie anslag och återstoden eller 850,000 kronor såsom förstärkningsanslag.

Av 1927 års riksdag har i anledning av då föreliggande förslag om höjning av det extra förstärkningsanslaget till byggnader och reparationer anförts, att flera staten tillhöriga byggnader vore i sådant tillstånd, att man icke längre syntes böra dröja med att igångsätta såsom nödvändiga ansedda reparationsarbeten. Den ytterligare ökning av förstärkningsanslaget, som nu begäres, är avsedd att möjliggöra ett fortsättande i erforderlig omfattning av dessa arbeten, vilka huvudsakligen hänföra sig till vissa statens byggnader i Stockholm. Enligt riksdagens mening torde skäl föreligga att bevilja det nu begärda anslaget. Under förevarande punkt får riksdagen anmäla, att riksdagen i riksstaten för budgetåret 1928—1929 uppfört det ordinarie reservationsanslaget till *byggnader och reparationer* med oförändrat belopp, 500,000 kronor.

32:o) Under hänvisning till vad riksdagen anført under nästföregående punkt, får riksdagen anmäla, att riksdagen i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts (punkt 38) framställda förslag till *förstärkning av reservationsanslaget till byggnader och reparationer* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra anslag av 850,000 kronor.

33:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 39) föreslagit riksdagen att för yttre restaurering av Stockholms slott för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 175,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot att av det äskade fortsättningsanslaget, 175,000 kronor, för yttre restaurering av Stockholms slott ett belopp av 3,000 kronor tages i anspråk för fortsatt bedrivande av kulturhistoriska undersökningar i samband med restaureringsarbetena, får anmäla, att riksdagen för *yttre restaurering av Stockholms slott* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 175,000 kronor.

34:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 41) föreslagit riksdagen att för istånd-

sättande av fastigheten nr 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 148,000 kronor.

Med uppmärksammande, att det nu äskade beloppet är avsett för slutförande av de grundförstärkningsarbeten i fastigheten nr 1, kvarteret Lejonet i Stockholm (Arvfurstens palats), till vilkas utförande 1926 års riksdag lämnat medgivande, har riksdagen för *iståndsättande av fastigheten nr 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 148,000 kronor.

35:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 42) föreslagit riksdagen att för ändrings- och reparationsarbeten m. m. i gamla kungshuset i Stockholm för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 300,000 kronor.

Riksdagen har för *ändrings- och reparationsarbeten m. m. i gamla kungshuset i Stockholm* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 300,000 kronor.

36:o Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43) har riksdagen för *vissa ändrings- och kompletteringsarbeten i ämbetsbyggnaden i kvarteret Uppfinnaren i Stockholm* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 29,570 kronor.

37:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 44) föreslagit riksdagen att för ombyggnad av vissa hissar i fastigheterna nr 5 och 6 i kvarteret Rosenbad i Stockholm för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 15,500 kronor.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen för *ombyggnad av vissa hissar i fastigheterna nr 5 och 6 i kvarteret Rosenbad i Stockholm* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 15,500 kronor.

38:o Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46) har riksdagen för *beredande av förbättrade lokaler för lantmäterikontoret i Kalmar län* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 28,000 kronor.

39:o I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47) har riksdagen för *restaurering av Malmöhus slott* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 55,000 kronor.

40:o I anledning av Eders Kungl. Maj:ts under punkt 48 framställda förslag har riksdagen för *konserveringsarbeten å Bohus fästningsruin* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 30,000 kronor.

41:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 50) föreslagit riksdagen att för beredande av förbättrade lokaler för länsstyrelsen i Gävleborgs län m. m. för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 77,700 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag och får alltså anmäla, att riksdagen för *beredande av förbättrade lokaler för länsstyrelsen i Gävleborgs län m. m.* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 77,700 kronor.

42:o Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 51) har riksdagen för *iståndsättande av gamla residensbyggnaden i Härnösand* till bostad åt landshövdingen i Västernorrlands län för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 137,500 kronor.

43:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52) har riksdagen till *beredande av bostad åt landshövdingen i Västernorrlands län* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra anslag av 9,000 kronor.

Diverse.

44:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54) har riksdagen för *beredande av ersättning åt statens järnvägar för av Eders Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra förslagsanslag av 25,000 kronor.

45:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55) har riksdagen som *bidrag till utgivande genom Svenska brandskyddsföreningen av tidskriften »Brandskydd»* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra anslag av 1,000 kronor.

46:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 56) föreslagit riksdagen att som *bidrag till utgivande genom Svenska brandkårens riksförbund av »Tidskrift för landsbygdens brandväsen»* för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra anslag av 1,000 kronor.

Med framhållande av vad departementschefen anfört rörande brandförsäkringsinrättningarnas intresse av att stödja förbundet, får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, som *bidrag till utgivande genom Svenska brandkårens riksförbund av »Tidskrift för landsbygdens brandväsen»* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra anslag av 1,000 kronor.

47:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 57) att till understödjande av motorförarnas helnykterhetsförbund för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra anslag av 5,000 kronor, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel.

Riksdagen behjärtar de syften — icke minst ur den allmänna trafiksäkerhetens synpunkt — som motorförarnas helnykterhetsförbund är avsett att främja. Med hänsyn emellertid till den försiktighet, som alltid bör iakttagas, då fråga är om nya statsbidrag till privata sammanslutningar av olika slag, har riksdagen ansett det av Eders Kungl. Maj:t begärda anslagsbeloppet böra begränsas till 3,000 kronor. Därest emellertid anslag för ifrågavarande ändamål framdeles skulle äskas, finner riksdagen lämpligast, att detta sker under åttonde huvudtiteln, å vilken övriga anslag för likartade ändamål utgå.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, att täckning för anslaget må beredas från rusdrycksmedelsfonden, får anmäla, att riksdagen till *understödjande av motorförarnas helnykterhetsförbund* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra anslag av 3,000 kronor, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel.

48:o) Beträffande Eders Kungl. Maj:ts förslag punkt 59 rörande det ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader kommer riksdagen att framdeles under riksdagen anmäla sitt beslut.

49:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande år äro uppförda under sjätte huvudtiteln, har någon ändring icke föreslagits.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen i riksstaten för budgetåret 1928—1929 uppfört samtliga de ordinarie anslag under sjätte huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, med oförändrade belopp.

Stockholm den 23 mars 1928.

Med undersätlig vördnad.
